

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betűsor egy sor 20 fillér,
minden következő sor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyasúlt
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőrczerzég-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, december 11.

Tizezer orosz fogoly a Krakó körüli harcokban

Budapest. (Hivatalos.) Eszakkeleti hadszínterről:

Lengyelországban, arcvonalonkon tegnap nyugalom volt. Egyetlen támadást, melyet az oroszok Novoradomszktól délnyugatra eső területen éjjel intéztek ellenünk, visszavetettünk.

Nyugat-Galiciában mindkét részről nagy erőket vittek küzdelembe. Itt eddig több mint 10,000 oroszot fogtunk el. A csata ma is tart.

A Kárpátokban hadműveleteink következtében saját területünkben már jelentékeny részt sikerült visszacsatározni. Höfer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnöki sajtóosztály.)

Utolsó védelmi pozíciójukban a szerbek.

Budapest. (Hivatalos.) A déli hadszínterről:

Szerbiában csapataink egy része Gorni-Milanovától nyugatra, erős ellenséges haderőkre talált és nem érhetett el eredményt. Hogy az ellenség által megindított ellentámadás elől kitérjünk, egyes csapatrészeket kedvezően fekvő terepszakaszokba rendeltünk.

Belgrádtól délre offenzívánk előbbrehalad. December nyolcadikán összesen husz ágyút és egy fényszórót zsákmányoltunk és számos foglyot ejtettünk.

Északról is közelednek a németek Varsóhoz.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenté:

Mazuri tavaktól keletre csak tüzéses harcok.

Észak-Lengyelországban a Visztula jobbpartján: ott előnyomuló hadoszlopaink egyike rohammal bevette Przasnysz helységeit. Huszáz oroszot fogtunk el és néhány géppuskát zsákmányoltunk.

Visztulától balra folytatjuk a támadást.

Dél-Lengyelországban oroszok támadást visszavetettünk. (Legfőbb hadvezérőség.)

Tüzérségi harcok a francia fronton.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Souain környékén franciák tegnap heves tüzérségi tüzelésre szorítottak. Franciáknak atgonnei erdőség keleti szélén Vaugouis körüli, lesből megújított támadása nem jutott előre, összeomlott tüzérségünk tüzeiben. Ellenség nyilvánvalóan nagy veszteséget szenvedett.

Három ellenséges pilóta tegnap a nyílt hadművelési területen kívül fekvő Freiburg városra (Baden) tíz bombát dobott. Kárt nem okoztak. Ezen esetet amá ténynek megállapítása végett említjük fel, hogy ezuttal is, mint háboru kezdete óta már annyiszor, nyílt hadművelési területen kívül fekvő várost bombázták ellenfeleink. (Miniszterelnöki sajtóosztály.)

Utolsó erőfeszítés.

Arad, december 10.

Az elmúlás, a vég előtt mindig erősebben lobog föl az élet, a pusztulni készülő erő, a hamvadni készülő láng. A természet jelensége, amely egyformán nyilatkozik meg a haldokló embernél, a pisllákoló gyertyalángnál és a bucsuzó viharánál. És ezt a jelenséget figyelhetni meg a szerb hadseregnél. A legújabb jelentések a szerbek heves erőfeszítéséről szólnak. A napokban Aranyelovácnál kellett ezzel katonáinknak megküzdeni, most pedig Gorni-Milanovától nyugatra akasztotta meg az rövid időre előnyomulásunkat.

Bizonyos volt, hogy Belgrád elesével és Valjevo megszállásával Szerbia sorsa még nincs elintézve. Sőt előre volt látható, hogy a súlyos csapások után a szerbek minden erőiket és nem kicsinylendő elszántságukat össze fogják szedni, hogy az utolsó, döntő csapást, a krágujeváci nizi vonal elfoglalását elhárítsák, vagy pedig minél messzebbre tolják ki. Vagy még inkább, hogy minél drágábbra tegyék a mi számunkra. A szerb hadseregnél — összeomlásának bizonyosságában — úgy látszik ez a vezető szempont. Hogy a mi nekünk drága, azt vérben és életben rajtuk is drágán vesszük meg, ezzel nem törődnek.

Ezért el kellett készülni azokra a heves csatákra, amelyek Valjevon túl a balkáni haderő katonáira vártak. És a hadvezetőség okosságára vall, hogy Szerbia meghódítását nem hagyja úgy megdrágítani, ahogy a szerbek akarnák, hanem a helyes emberkimélés szempontját előbbrehelyezi a hadjárat siettetésénél. Mi Szerbiát

meg fogjuk hódítani. Az, hogy a szerbeknek valamely ponton sikerült megmaradt erejüket összeszedni és ez által azon az egy ponton túlerőbe jutni, nem változtat e bizonyosságon, ugyisintén az se, hogy az összeomlást ott, ahol ránk nem látszott kedvezőnek, kikerültük. A szerb hadsereg, amely az utolsó ellentállás erejét adja ki, nem éri meg a mi erőnk, a mi katonáink életének pocsékolását. A hadjárat mai állása mellett, a monarchia eddig szerzett, visszavivhatatlan fölénye után, csodák menthetnék meg a szerb hadsereget az összeomlástól. Talán nincs is sok oka, hogy ezt sietessük. A dühöngőt le lehet ugyan erővel is szerelni, de akkor kárt tehet a lefegyverzőjében. Célszerűbb, ha megvárjuk, hogy kitombolja magát és ereje fogytán magától összerogy.

Mindezek azt mutatják, hogy a látszólagos nehézségek, amelyek szerbiai előnyomulásunk útjába akadnak, nem nagy jelentőségűek és nem változtathatnak a hadjárat sorsán. Szerbiában küzdő hadseregünk sokat tapasztalt, szívós, és lelkes katonákból áll; a hadsereg vezérének zsenialitását az ellenség katonai kritikái is elismerték. Okunk van binni, hogy ezek az akadályok még csak nem is késleltették az offenzívának eddig nagyszerűen bevált programját. Hogy a szerbek nem követik az ébredni kezdő józanság tanácsát, hanem hadseregük megmaradt töredékét is készek fölládozni azért, hogy a Karagyorgyevicsék néhány héttel később legyenek kénytelenek Nisből menekülni: — ez újra, meg újra azt bizonyítja, hogy milyen ret-

entő átok Szerbián a dinasztia, a melyet a királygyilkosság éjszakája után a nyakára vett.

Montenegrói banda Összeesküvése egy ezredes ellen (Ötvenhat akasztás egy napon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 10.

Egy aradi vállalkozó néhány nap előtt tért vissza Boszniában tett utjáról, amelyben bejárta Szerajevót, Mosztárt, Trebinjét és Raguzát. Sokat látott, tapasztalt és elbeszélése alapján a következő rendkívül érdekes részleteket közöljük.

Junius 28-ika óta egész Bosznia-Hercegovina és Dalmácia hadiállapotban van. Rengeg katonaságot tartottak vissza a gyászos végű nagy gyakorlatról, hogy minden monarchiaellenes kellemetlenkedésnek elejét vegyék. Boszniában ugyanis sok a szerb és szerb érzelmű lakosság, akik alacsony műveltségükkel fogva fanatikusan, vakon követik a gyáva, a attomban dolgozó agitátorok parancsait. Nem kimé nek semmit, legkevésbé a mások életét. Egyetlen szó elég volt abban az időben, hogy a bujtogató utasítására eltegyenek láb alól valakit. Különösen sok mohamedánt gyilkoltak meg a szerbek, mert tudták, hogy a mohamedánok hű alattvalói a monarchiának. Azonban nem sokáig tartott az ő rémuralmuk.

Potiorek tábornok vasmarokkal ragadta meg a rend gyepölőjét és irgalmatlan szigorral lüktetett minden lázadót. Főbelövés és akasztás napirenden volt. A titkos rendőrök, az önkéntes feladók százai szakadatlanul dolgoztak, míg egészen meg nem tisztultak a fertőzött városok és falvak. Lassan, de halálos biztonsággal fogyott a Nagy Szerbia ábránd lovagjainak száma, míg végre csak azok maradtak meg, akik elbujdostak a feketehegyek közé, vagy visszaszaladtak halálraítelt hazájukba, Szerbiába.

Azonban csak a szerb alattvalók voltak gyapusak. A ernagorcoakat, a montenegrókat nem bántották a hatóságok, mert szépen, esendesen viselkedtek. Hogy miért voltak csendesek, augusztus végén derült ki.

Augusztusban érkeztek meg a népfelkelő csapatok Boszniába, velük együtt L. G. ezredes, akit a háború első napjaiban saját kérelmére reaktiváltak. Szerajevó volt az első állomásuk, ahol több napig táboroztak. Megérkezésük után egy nappal három tezes török jelentkezett L. ezredes lakásán. A három brozületes muhajmán minden pöz nélkül elmondta, hogy egy nagy „csujacs” (montenegrói) banda éjszaka meg fogja támadni az ezredes és a tisztakar szállását, még pedig azért, hogy valamennyiüket megöljék.

Hogy megerősítsék azt, amit mondtak, egy névjegyzéket adtak át az ezredesnek. A jegyzéken 57 különféle állású montenegrói neve állott. Az ezredes megjutalmazta a törököket és kiadta a rendeletet, hogy a tisztikar az éjszakát egy szállodában ébren töltsék. Arra is számítottak, hogy megfigyelik őket, úgy csinálták tehát a dolgot, hogy bementek az eredeti szállásukra, de a kerítésen vágott nyíláson át azonnal el is hagyták a házat.

Éjfél körül egy kisebb csapat népfelkelő lopózott a ház köré és azt mintegy 60–70 lépés átmérőjű körben körülfogták. A sötétben, a földre lapulva várták az összeesküvő „csujacsok”-at.

Egy félóra múlva jöttek. Még hallani lehetett, amint az őráratnál találkoznak és megmondják a jelszót. Tehát bentfentes emberek

voltak. Kettesével, hármasával jöttek, sétáltak a ház körül, míg végre összegyűlt az egész társaság. A népfelkelők mint aszennvedőyes vadászok lapultak a sötétben, a lélekzetüket is visszafojtva, nehogy elszalasszák a zsákmányt. A kis csapatot maga L. ezredes vezette.

Mikor már körülbelül huszan voltak, a magyar gyűrű hirtelen felemelkedett és futó lépésben, előretartott puskával szaladtak az összeesküvők felé. Mindössze két lövés dördült el. Az egyik egy montenegróit terített le, a másik egy honvédminket sebesítette meg.

Másnap 56 embert akasztottak fel Szerajevó legnépesebb terén. Az akasztást egy cigány pacér végezte, minden ceremónia nélkül. Még fehér keztyű sem volt a kezén, csak úgy mezítláb, hajadon fővel hajtotta végre a kivégzéseket. Az ötvenhat emberrel másfél óra alatt végeztek.

Csacsák és Milanovác közt a szerb hadsereg.

(Bulgária nem ad segítséget. — Orosz katonaság és munició érkezett Szerbiába.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Szófia—Nis—Bukarest, dec. 10.

A szerbek védekezési terve.

Szófia. A felhívata os Kambana közli: A szerb hadsereg jelentése Nisből érkezett távirat szerint a következő: Az I. és III. hadseregre van bízva Kragujevác védelme. A II. és IV. hadseregnek az a feladata, hogy nyílt csatákban álljon ellent az osztrák-magyar csapatoknak. Ezek a seregek Csacsák és Gornij-Milanovác között vannak felállítva. A IV. sereg a szerb jobbszárnyat alkotja. Ennek a két hadseregnek tervében az van, hogy ha ismételt nyílt ütközetekben sem sikerülne az ellentállás, vissza kell vonulnia a kragujeváci védelmi vonalba. A szerb főhadiszállás jelenleg Jagodinán tartózkodik. Azok a francia és orosz tüzértisztek, akik csak december elején hagyták el Belgrádot, ágyúikkal ma Kragujevácba érkeztek.

„Ma nem”.

Bukarest. A Journal des Balcane arra a kérdésre, hogy Románia akciójába fog-e lépni, azt feleli: „ma nem”.

Bulgária nem segíti Szerbiát.

Pétervár. Magyaroff pétervári bolgár követ fogadta a Birsevljo Vjeedomoszi munkatársát, aki kérdést intézett a követhoz, hogy vajon megfigyeli-e a tényeknek, hogy Bulgária katonai konvenciót kötött Törökországgal. Magyaroff ezeket a híreket megalálta és kijelentette, hogy katonai konvencióról a két állam között szó sincs. Törökországgal ugyan jó viszonyban vannak, de ezen túl a két állam között semmiféle katonai irányu megegyezés nem jött létre. Arra a kérdésre, miért nem segíti Bulgária Szerbiát a mostani háborúban, Magyaroff azt felelte, hogy Bulgáriának semmiféle érdeke nem kívánja Szerbia megerősödését, sőt ellenkezőleg. Egy erős Szerbia a múltban is veszedelemes volt Bulgáriára, a jövőben is az lenne. Ugyanolyan joggal kérdezhetnék a bolgárok az oroszoktól, hogy miért nem segítetik őket a múlt évben, amikor egyszerre öt állam támadt Bulgária ellen és elrabolták Bulgária jogos tulajdonát. Magyaroff azt mondta végül, hogy Bulgáriában nincs egy öt éves gyerek se, aki amellett volna, hogy Bulgária nyújtson segítséget Szerbiának.

Orosz katonák és lőszer Szerbiának.

Szófia. Itteni beavatott körökben úgy tudják, hogy a szerb kormány a francia kormány közbenjárása után a franciaországi Creuzot-műveknél nagy megrendeléseket tett ágyúkból

és municióból. Nember 26-án megérkezett a rendőrség első részlete Szalonikiba, amely 82 ágyúból és 9000 láda municióból állott. A hajóból való kirakásnál és a vasuti kocsikra való szállításhoz görög katonaság segédkezett. Szalonikiból a szállítmányt Üszkubbe továbbították.

BUKAREST. Az oroszok az elmúlt héten a Dunán több hajóval nagyobb katonaság és lőszer szállítmányt juttattak el Szerbiába. A hajók nagyrésze Radujevacban kötött ki.

Görögország magatartása.

Bécs. A „Südslavische Korrespondenz” a következő athéni tudósítást teszi közzé: Anglia, Franciaország és Oroszország követi Vénizelosnál közös lépést tettek annak az érdekében, hogy a görög kormány katonai segítséget nyújtson Szerbiának. Mint a hogyan beavatott körből értesülünk, a görög kormány az entente megbízottainak kiterő választ adott. A „Patris” című lap az entente kísérletezésére megjegyzi, hogy az akció igazi oka az osztrák-magyar csapatok szerbiai előrenyomulása. Jellemező, hogy a görög sajtó a balkán államok egymáshoz való közelségéről ma egyáltalában nem beszél és hogy Ausztria-Magyarországgal, valamint Németországgal szemben sokkal tartózkodóbb hangot használ, mint eddig. Tevéden lenne azonban arra következtetni, mintha a hivatalos görög véleményében véve továbbra is nem lenne entente barát.

Disztűz a rajvonalba Belgrád el- estéért.

Belgrád. Csütörtökön reggel repülőgépekkel megjelentek szerbiai déli és nyugati frontunk felett, proklamációkat dobáltak csapataink közé. E rövid, de pregnáns stílusú levélke tartalma ez volt: E hó másodikán hősi csapataink elfoglalták Belgrádot. Tudassák ezt tiéteink csapatokkal: Eljen császáruk és apostoli királyunk!

A csapatok néhol-néhol alig száz-két száz lépésnyire az ellenséges rajvonaltól, felolvasták a jelentést katonáinknak a lövészárkokban. Ekkorra már ledobták a jelentéseket a repülőgépek a szerb csapatok közé és a szerb lövészárkokba is.

Egyszerre az egyik honvédszászlóalj parancsnoka elkiáltotta magát: Belgrád elesett! Eljen a monarchia! Belgrád pao! Zsivió monarchia!

A csapat lelkesülten harsogta tele törökből utána. A má nor e lelkes és nagyszerű kiáltása átragadt zászlóaljról zászlóaljra és percek múltán az egész óriási fronton végigorkánzott a menydörgésszerű kiáltás:

— Belgrád elesett! Eljen a monarchia. —
Belgrád pao! Zsivió monarchia!

A következő percben egyszerre sortűzet adott az egész front. Az első zászlóalj kezdte és folytatva ezredről-ezredre futott végig a diadal e nagyszerű üdvíradala az óriási fronton. Ot diszlóvést adtak csapataink, a mely után ágyúink háromszoros tüzzel fejezték ki impozáns lelkesedésüket.

Szerb hivatalos jelentés Belgrád fel- adásáról.

Nis: A szerb vezérkar a következő hivatalos jelentést adta közre:

Az osztrák-magyar és szerb hadak között új pozíciókban heves harc indult meg. Stratégiai okokból és munició hiánya miatt a Drina és a Száva mentén több állást elhagytunk. Tegnap Péter király és Sándor trónörökös meglátogatták a csapatokat. A fentemlített okokból seregeink kedden elhagyták Belgrádot is.

Az új szerb kormány.

Nis. A szerb sajtóiroda jelenti: A szkupstina tegnap este megtartott ülésén az új kabinet kormánynyilatkozatot olvasott fel.

Összeomlott szerb kaszárnnya.

Szaloniki. Monasztirban összeomlott az épülő kaszárnnya. Sok szerb katona meghalt.

Aradi tiszt Valjevóban

(Élet a meghódított városban. — „Kapitan Milankovics”. — A szerb sereg kijózanodása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 10.

A déli harctéren küzdő seregeink megkezdtek eddig dicsőséges offenzívájuknak azt a szakaszát, amely most már a vége felé, a szerb sereg teljes leveréséhez vezet. A hónapokon át hátráló ellenség utolsó erejét összeszedve minden életösztönét a serpenyőbe dobva, végső erőfeszítéssel ideig-óráig ellentáll és minthogy a támadásban rejlik az az elektromos áram, amely az elgyengült seregek utolsó csepp vérének mozgásba hozhatja, támad is. Azonban ezek egy tragédia utolsó fejezetének jelenetei és a sors rendelkezését, a fátumot nem képesek többé feltartóztatni. Ezt az impressziót hozzák magukkal a déli harctérről Aradra érkezett sebesültek is és ezt jelentik a hivatalos kommunikék. Az Aradi Közlöny tudósítója ma beszélt N. Emil aradi középiskolai tanárral, aki a mozgóítás első napjától kezdve mint a háziezred egyik zászlóaljának tisztje a déli harctéren minden operációban részt vett és tegnap érkezett haza betegen. Az ő elbeszéléséből is az tűnik ki, hogy a déli harctéren hadseregünk már egy kimerült ellenséggel áll szemben.

— A valjevói kórházból érkeztem haza — mondotta N. hadnagy — ahol tíz napot töltöttem. Valjevo lakossága lassankint már visszatér házaiba, tűzhelyéhez és az élet kezd normális alakot ölteni. Csak a drágaság mutatja, hogy háborús világ van, de ez aztán még a háború nagyságán is túlszár. Valjevóban különböző katonai parancsnokságaink vannak már működésben és ezek hatása alatt a lakosság teljes biztonságban érzi magát. A mi részünkről a legszigorúbban örködünk a felett, hogy a lakossághoz intézett proklamáció tartalma valóra váljék. Emberséges, igazságos bánásmódot, a király jószágos kegyelmét ígérte a békés polgárságnak a főparancsnok és mindenki arra törekszik, hogy ez így is legyen. A valjevóiak ezt azzal viszonyozzák, hogy rendet és fegyelmet tartanak. Amit azonban nekünk eladnak az méreg drága. Egy darab burgonya például 20 fillér, közönséges szilva pálinkáért 5–6 koronát kérnek. A dinár értéke fél korona és ezért csak koronában szabják meg az árakat. Eleinte egyáltalában nem is akartak eladni nekünk. Ha kértünk tőlük valamit, azt felelték, hogy nincs semmi. Most már előkerülnek a készletek, mert látják, hogy mindent készpénzzel tizezünk. Az igaz, hogy előre kell mutatni a pénzt és csak azután szolgálják ki az embert. A valjevóiak is jól tudják, hogy a szerb sereg utolsó élete utolsó fázisát éli, hogy le van törve és e szerint ítéli meg a helyzetet.

— Minthogy már körülbelül két hete nem vagyok a harctéren, nem tudom most milyen a helyzet, de azt határozottan állíthatom, hogy ottlétem utolsó napjaiban már szinte öltünkbe bukkant mindenütt a győzelem. Tömegesen adják meg magukat a szerbek. Egy ízben négyszáz szerb katona megadta magát. Egy zászvezetőm, aki tudott szerbül, szóba eredt egy szerb altiszttel, aki elmondta, hogy nekik van kapitányuk is, de az még egy kissebb távolabb van, mert — várja, hogy elhozzuk őt. Csak menjünk érte, kiáltuk a nevét és az jönni fog. Egy patrult küldtem ki egy altiszttel. Néhány száz lépésnyire az altiszt elkialtotta magát:

Kapitan Milankovics! Az első hívó szóra előbújt a fedezékből a derék kapitány, átadta a kardját és átjött mihozzánk.

— A szerb sereg letörésének egyik legfőbb oka a katonák kijózanodása, elkedvetlenedése. Számtalan szerb tiszt, aki elismeréreméltó halálmegvetéssel küzdött, mondotta nekünk, hogy a katonák most már csak úgy mennek előre, ha tiszt áll mögöttük revolverrel. Nincs az a hatalom, amely a szerb sereget felkésíteni tudja, annyira lesújtotta őket az a csalódás, amelyet az orosz segítség elmaradása okozott. A legutolsó napokig is azzal bolondította a hadvezetőség a csapatokat, hogy az oroszok Budapestről elindulva, Belgrád felé közelednek és ott egyesülnek velük. Belgrád eleste teljesen kinyitotta a szemüket. Pedig a szerb igen jó katona. A tüzérségük elsőrendű,

illetve vannak szerb divíziók, amelyeknek túlszársága bármely hadseregnek díszére válnék. Ilyen a Drina-divízió, amelynek Sturm Pál tábornok a parancsnoka, aki értesülésem szerint valamikor porosz főhadnagy volt és miután ki kellett lépnie a német hadseregből, a szerbek szolgálatába állott. Azonban a mi túlszárságunk ma már túl tesz ezeken az elit csapatokon is, amint azt a legutóbbi harcokban a szerb fedezékek összelödzésénél láttuk. Olyan tűzfőlényben voltak a mieink, hogy a szerb ágyúk szóhoz sem jutottak.

Annyi bizonyos, hogy mi minden nehézség ellenére, el fogjuk érni a végeit.

Román katonatisztek az oroszok elleni háborúról.

(A rubel hatása. — A román hazugság-gyárak. — Egy osztrák képviselő utikalandja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 10.

Chisanovici Miklós, a bukovinai tartománygyűlés román nemzetiségű tagja érdekesen írja le Romániában tett útját és a románok hangulatát. A tartománygyűlési képviselő jó osztráknak és császárához hű alattvalónak vallja magát, de az — ugymond — nem zárja ki azt, hogy ne szeresse hazájaként Romániát is. Utolsó romániai utazása azonban majdnem arra bírta a képviselőt, hogy megváltoztassa érzelmeit.

Bécsből Románián keresztül utazott haza Bukovinába és Bukarestbe érve nagy forrongást tapasztalt az utcákon. Megtudta, hogy felizgatott csöcselék annak a hírnek a hatása alatt, hogy a Bukovinába visszatérő osztrák-magyar csapatok borzasztó kegyelenséggel bántak el az ott élő románokkal, megátámadta a monarchia-párti Zina nyomdáját, néhány jámbor lapkihordót elpáhol és a Zina egyes példányait elégette. Chisanovici egy forgalmas és előkelő társaságtól látogatott bukaresti bodegában érdeklődött néhány ismerősnél, hogy mi okozza a tüntetéseket és hogy a román nép csakugyan olyan ruszofil érzelmű-e, mint az utcai tüntetések mutatják.

— Kedves barátom — sagta a képviselő fülébe egy régi ismerőse: H. tanár — a hában szomszédomban lakik a legnagyobb bukaresti bankház egyik hivatalnok. Ő mondta nekem tegnap ezeket: „Tizennégy éve vagyok pénztáros a bankban, de a tizennégy év alatt összesen nem váltottam be annyi rubelt, mint tegnap egyetlen egy nap alatt.”

— Szállodámban — folytatja elbeszélését a bukovinai képviselő — elolvastam valamennyi bukaresti lapot. Mondhatom, hogy valamennyi hemzsegett a hazugságoktól. Az egyik például színesen és borzalmasan írta le azt a vérfürdőt, amelyet a monarchia csapatai Csernovitz visszafoglalása után az ott élő románok közt rendeztek. Száznegyven minden rendű és rangú, román lőttek agyon! — írta a román hazugság-gyár — és nagyobb hitel okáért a kivégzettek névsorát is közölte. Már már késégbeestem csapataink „barbarizmusa” fölött, amikor azt olvastam, hogy én is a kivégzettek közt voltam?

Másnap Onisanovici tovább utazott Bukarestből Marasesti felé. A vonaton egy román őrnagy, egy százados, egy gazdag bojár és egy papnöveldei szerzetes tanár voltak az utitársai. Utközben a négy román természetesen a háborúról kezdett beszélni. Az őrnagy a németek szívósságát osodálta, a százados, a ki két évet töltött Berlinben, kijelentette, hogy a németeket nem lehet legyőzni. A Párist imádó bojár

a franciákról zengett dicsőhimnusz, a szerzetes pedig az oroszokat magasztalta. Chisanovici azt tudakolta, hogy mi a nézetük a monarchiáról és hadseregéről. Hízelgően nyilatkoztak, de azért hozzátették, hogy a monarchia alul marad a nagy küzdelemben, mert így kívánja ezt — a sors.

Beszélgetés közben a román lapoknak a csernovici „vér-fürdőről” írt tudósításaira tereledt a szó. A bukovinai képviselő élesen kikelt az ilyen hazugságok ellen, mire a román szerzetes megjegyezte, hogy a képviselő, a ki most tér haza Bécsből, nem tudhatja, hogy mi történt Csernovicban.

— Nem maradtam adós a válasszal — írja Chisanovici. — Egyszerűen előszedtem utazótászkámból azt a lapot, amely közölte a „lemészároltak névsorát” és névjegyeimet, utleveleimet. Felolvastam a hazug közleményben nevet és azután bemutatkoztam utitársaimnak.

Mialőtt Marasestiben elváltak egymástól az utasok, Chisanovici megkérdezte a tiszteket, akikhez időközben egy tűzfőhadnagy is csatlakozott, hogy mit tennének, ha a hadseregnek a „közvélemény” ellenére mégis Oroszország ellen kellene vonulnia?

— Uram — felelt a román őrnagy — amit mi itt beszélgettünk, az csak fecsegés. Elsősorban katonák vagyunk és hadurunk parancsát végrehajtjuk. 1907-ben saját vérünkre lőttünk és tízezer lázadó román paraszt életét oltottuk ki. Mi végrehajtjuk a parancsot és nem nézzük, hogy ki az ellenség, aki ellen küldtek.

A román nép hangulata, mint azt a képviselő a román határállomáson Burdujeniben tapasztalta, nem orosz barát. Amikor egy Bukovinából menekülő gazdag bukovinai román fennhangon panaszkodta, hogy a román királynak a mi császáruk segítségére kellene sietni, a burdujenii románok így nyilatkoztak:

— Nálunk Bukarestből igazgatják a dolgokat. Mi szívesen mennénk fegyverrel az oroszok ellen, de mi parasztok vagyunk és hallgatnunk kell. Az urak Bukarestből parancsolnak...

— Ez a Románia hangulatának tükörképe — végzi cikket Chisanovici — : Bukarestben megvásárolt hangulatsínálás, hazug lapok, a bojárok közt közömbösség, a tisztikarban korrekt szellem, a papságnál a néptől elidegenedett fanatizmus. A hatalom azonban szerencsére nem az utóbbiak kezében van, hanem böles hazafiakéban.

Tengeri ütközet Falkland szigeteknél.

(Három német csatahajó pusztulása. — Súlyos veszteségek. — Az angolok az admirális ellen.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

London—Berlin, dec. 10.

Elsülyesztett német hadihajók.

BERLIN. (Hivatalos.) A Wolff ügynökség jelenti:

Londoni hivatalos jelentés szerint cirkálójáraj december nyolcadikán Falkland szigetén megtámadta az angol hajórajt. A harcban Scharnhorst, Leipzig és Gneisenau hadihajók elsülyedtek. Két szénszállító az ellenség kezébe került. A Dresden és Nürnberg hajóknak sikerült elmenekülni. Ugylátszik, veszteségeink súlyosak. Az elsülyedt hajók legénységéből számosat megmentettek. Az ellenség állítólag csekély veszteséget szenvedett.

Behncke, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese.

(A Falkland szigetcsoport az Atlanti Óceán déli részén van. Két nagyobb és több mint 100 kisebb szigetből áll. Partjaik, amelyek sok helyen meredek sziklatalak számos, a norvég fjordokhoz hasonló és jó kikötőül szolgáló apró öböllel vannak megszakítva. 1763-ban vették az angolok a szigeteket birtokukba és a bennlakókat arra kényszerítették, hogy elhagyják lakóhelyüket. Azóta volt már spanyol birtok is, de 1873. óta háborúatlanul az angoloké.)

Eltitkolják az angolok hajóik pusztulását.

BERLIN. Londonban az admirális ellen nagy az elkeseredés. Azt beszélnek, hogy még két nagy hajó pusztulását titkolják.

Anglia és a német flotta.

London. A Morning Post tengerészeti szakértője hosszasan foglalkozik Seymour admirálisnak a Cornhill Magazinban megjelent cikkével és a következőket írja: Mindaddig, amíg a német flotta létezik, kitűnő ütközőtéma Németország számára, ha majd a békétárgyalásokról szó esik. Így ír Seymour admirális. Ehhez azt tehetem hozzá, hogy ez a fegyver Németország kezében, ha a békétárgyalásoknál még aktív lesz a flotta, a legkellemetlenebb számunkra. Minden eszközzel azon kell lennünk, hogy ennek a lehetőségnek megszűnjön, mégis a választás, hogy ez lehetséges legyen, Németországtól függ. A Brit flotta nem kötelezheti a német flottát, hogy küzdelembe bocsátkozzék vele. A jelenlegi helyzet bizonytalan időkig húzódhat mindaddig, amíg új módszereket ki nem találunk. A döntés tehát a németektől függ. Az angol flotta is kénytelen ilyenformán defenzív modort magára erőszakolni. Az indító okokat, amelyek megoldatlan védekezésre bírják az angol flottát, jól ismerjük, mégis nem egészen bizonyos, hogy ez helyes eljárás. A múltban legalább is helytelen volt a defenzív magatartás.

Anglia tönkretett hajói.

Stockholm. A Stockholms Dagblad tengerészeti munkatársa írja: Az angol flotta többi en (erőszó) veszteséget szenvedett. A „Butwart” csatahajó Sherness mellett légberopült. Hogyha ez a hajó nem is tartozott a legmodernebbek közé, mégis nem lehetetlen nagy harci értéket jelentett: ezért is nem tartható ez a veszteség csekélynek. Sokkal nagyobb jelentősége van azonban az „Audacious” tüzredőnought elvesztésének. Ez a hajó egy aknatorobbanás után légberopült vagy a parira tért. Azonban bizonyos, eddig még nem cáfolt hírek egy másik ugyanilyen típusú hajó, „Thunderer” hasonló sorsáról szólnak. Az angol flotta ugyan még mindig felülmúlva van a német hajóraj fölött, de sok ilyen veszteséget Anglia sem bír kifizetni.

A harctéri helyzet.

Stockholm. A Stockholms Dagblad katonai munkatársa a következőképpen jellemzi a harctéri helyzetet:

A nyugati harcterről főként a szárnyakon előforduló harcokról esik szó, egyrészt Nieuport és Ypern táján, másrészt Elzász déli részén. A flandriai harcokról szóló jelentések igen élénk képet mutatnak. Mindkét fél arra tart igényt, hogy különböző ponton visszavert egy ellenséges támadást. E kölféle jelentés összevetéséből sem sikerül azonban a helyzeti szemléletet kihozni. A német aktivitás egyébként emelkedett, különösen a Lys és Somme folyók környékén, ahol az utolsó napokban Lens mellett, Arrastól északra heves harcok folytak, mire a franciák azzal válaszoltak, hogy szárnyatámadást intéztek a németek flandriai állásai ellen. Azok a hírszélések, melyek a németek egy új áttörésük kísérletéről szólnak, továbbra is terjednek. Csak hogy eddig a kommunikáció helymegnevezései nem adtak felvilágosítást arról, hol fog történni az esetben az új előnyomulás.

Az Elzász déli részén folyó legutóbbi harcokról oly különbözőek az adatok, hogy nehéz azokat egymással összehangzásba hozni. Ugy látszik, mintha a franciák Belfort környékéről Altkirch felé előnyomulnak volna, de mintha a csatlakozások nem fejlődtek volna jelentékeny arányokban.

A német trónörökös az északi fronton.

London: (Millánó st.) Különböző forrásból eredő hírek szerint a német trónörökös az Yser táján utazott, hogy az ott operáló hadak feletti fővezérletet átvegye.

Motoros ágyuink Rheims ostrománál.

Róma. Párisi jelentés szerint a németek még mindig bombázzák Rheims-t. Az ostromló sereg újabbán a 305-es osztrák-magyar motoros ágyúkat alkalmazza.

A francia lapok panaszkodnak, hogy Rheims tele van német kőekkel. Egyes német pázsgépek hátravetési segítségével a németek már régebben titkos telefonvonalakat építettek a városban és a német csapatok most a vonalak útján összeköttetésben vannak a városal. A francia helyi rész mindaddig hiába kutogott a titkos vezetők után.

Háboru a levegőben.

Genf: Somme felett hajnalban lelétek Pourpre francia katonapilótát.

Karlsruhe: Tegnap délután félkettőkor ismét három ellenséges repülőgép jelent meg Freiburg felett. Erős ágyutűzzel és gépfegyverekkel elűldözték az aeroplánokat.

Berlin: A Lokalanzeigernek táviratozzák Kopenhágából: Comerey felett tegnap megjelent egy német aviatikus és bombákat dobott a vasuti állomás épületére. Hirtelen francia repülőgépek szállottak fel, hogy üldözzék a német aeroplánt, mire az eltűnt.

A francia lapok hírül hozzák, hogy a német aviatikusok új találmányokkal dolgoznak, amely lehetővé teszi, hogy eltűnjenek az üldöző aeroplánok elől. A német katonai repülőgépekre ugyanis felszerelték egy készüléket, amely veszedelem idején nagy füstfelhőt támaszt maga körül. Ebben a füsttömegben a repülőgép láthatatlanná válik és elmenekülhet.

Kémveszedelem. Minden angol lapban hosszú hasábkok felett olvasható ez a cím: Spy Peril. (Kémveszedelem.) Minden idegenben, aki véletlenül Angliában maradt, kémet lát, az angolok és Londonban csak úgy hamzsegnak a feljelentések és a váratlan elfogatások. Senki sem biztos benne, hogy valamelyik roszakarója nem jelenti fel, mint kémet. Ez lett Angliából, a szabadság hazájából! Minden nap husz-harminc kémkedési tárgyalásról írnak az újságok és a sorból kikapunk egyet, hogy fogalmunk legyen a kémkedési porókról. Feljelentés alapján Mr. Hopkins rendőrbírósa elé került Henry Beigel, 38 éves, jó megjelenésű ember. Stephens detektív jelentette, hogy hat hóna délután látta vádlottat a Savoy hotelben, hozzá lépett és megkérdezte tőle, hogy német-e? „Nem, amerikai polgár vagyok”, felelte Beigel. „Ugy tudom, hogy Strassburgban született és német katonaszokevény”, válaszolta a detektív. „Igy van”, hagyta helyben a vádlott, de mégis amerikai polgár vagyok. Németországban születtem, de Amerikába vittek szüleim, mikor még két éves voltam. Tizenhárom éves koromig kint maradtam, azután visszatértem Németországba, a honnan tizennyolc éves koromban újra Amerikába mentem, mert nem akartam szolgálni. Amerikai polgár lettem.” Az, hogy Németországban született, német elítélővé teszi — felelte mindeerre az angol bírós. — Most pedig vizsgálati fogságba kerül, míg az amerikai konzulátus útján nem tisztázódik, hogy igazat mondott-e, vagy nem. Ezen eset történetén forog elő Angliában naponta, sőt még a harctéren is detektívek járnak és a lövőkökből angol katonákat cipelnék el, akik kémkedés gyanúja alatt állnak. A legbrutálisabb módon akarnak végezni a kémekkel és nem tekintenek sem érzékenykedésre, sem arra, hogy mit mond hozzá a műveit világ.

Elesett és megsebesült magyar tisztek. A 76. számú veszteségi listám december 9-ikén jelent meg és a következő elesett és megsebesült magyar tisztek névsorát tartalmazza: Megsebesültek: Bölesházy Barna 38. gye. tart. hdgy. Eitzenbaum Sándor 38. gye. tart. hdgy. Heiml Artur 38. gye. hdgy. Jánosch Vilmos 34. táb. tüz. ezr. tart. zászlós. Mán Sándor 29. vad. zlj. fhdgy. Paval Matyas Sándor 35. gye. száz. Podau Antal 37. gye. fhdgy. K. S. Barivói Rados György 35. gye. száz. Rajszner József 38. gye. fhdgy. Rokotya István 28. gye. fhdgy. Soós Lajos 5. népf. ezr. hdgy. Székely László 2. honv. gye. alezredes. Thomka Ferenc 36. gye. tart. zászl. Vámos Nándor dr. 22. népföldes gye. tartalékos hadnagy. Elestek: Bajniz Rudolf 38. gye. száz. Deutsch János 38. gye. száz. Fajér Sándor 22. népf. gye. hdgy. Forgács László 38. gye. tart. hdgy. Kom Gyula 38. gye. fhdgy. Laderer Ottó 102. gye. tart. zászl. — Hadifogságba jutottak: Baróczy Béla 32. népf. gye. hdgy. (Nis) Szilgyi Sándor dr. 32. népf. gye. (Nis) Török Róbert Gábor 4. honv. népf. husz. ezr. hdgy. (Nis) Rohitsék Már 21. honv. gye. tart. hdgy. (Oroszország.)

Varsót két oldalról fenyegetik a németek.

(A lodzi győzelem hatása. — Sztratégiai vasut a németek birtokában. — A lengyelországi harcok kedvező folytatása.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin, december 10.

A *Vossische Zeitung* katonai írója von S. Lodz bevételének jelentőségét a következőképp méltatja:

— Lodz bevétel a legutóbb érkezett jelentések világában sokkal jelentősebb és döntőbb fontosságu, sem minteleinte látszott. Hogy jelentőségét kellőképp méltassuk, szükséges, hogy az egész operáció lefolyásával kapcsolatosan vegyük szemügyre.

— A német hadsereg általánosságban az volt, hogy az orosz jobbszárnyat át kell karolni, míg a frontot és a balszárnyat aránylag kisebb erővel fel kell tartóztatni. Ez utóbbiak azért megcsúszott tábori erősségeiben foglaltak állást, mert itt a terepviszonyok kihasználása mellett kisebb erő is fel tudják tartóztatni a túlerőben lévő oroszok előretömését. A mi erő feleslegünk volt és az újonnan érkezett erőket is, még a multkori visszavonulás idején az északi seregszárnyra irányítottuk. Amikor az erő új csoportosítása kifejeződött, elrendelte Hindenburg az orosz jobbszárny megtámadását. Ez nemcsak az orosz szárnyon elhelyezett egyes kisebb csoportok, hanem amaz egész ellenséges seregcsoport ellen irányult, amely a több száz kilométerre terjedő harc vonal jobb szárnyát alkotta. Ez az erős seregcsoport maga is igen nagy kiterjedésű volt, úgy, hogy a támadás nem csak a szoros értelemben vett oldalát, hanem a frontját is érte. Ez a szárny körülbelül Lodz—Lowic közt helyezkedett el. Hozzá csatlakozott közvetlenül a centrumban lévő hadsereg, amelynek harc vonala déli irányban Czenstochauig nyulik el.

Az egész hadművelet szempontjából szólva az átkaroló szárnytámadás tehát elsősorban arra vezetett, hogy a német csapatok Lodz környékén rohammal bevették az orosz hadállásokat. Nemcsak Lodz városáról volt szó, hanem ez egy terjedelmes ellenséges hadállás volt, a mely észak-déli irányu ivben Lodznál vonult el és a melynek középpontja maga a város volt. Tehát nemcsak egy helyi természetű sikert értek el a német fegyverek, hanem egy nagy széles fronton volt győzelmes a támadásuk, úgy, hogy joggal beszélhetünk a lodzi győzelemről. Az oroszokat kiverték itt valamennyi állásukból, érzékeny veszteséget okozva nekik.

Mint hogy Lodz az északi és a középső ellenséges hadseregek frontjában fekszik, bevétel egyúttal az ellenséges front áttörését is jelenti, legalább is annyiban, hogy az elülső vonalak át vannak törve. A csaták további folyamától függ, vajon ez az eredmény kihasználható lesz-e és bekövetkezik-e az egész ellenséges elhelyezkedés áttörése. Mert valószínűsítettől csak akkor lehet szó, ha azt a harctér egész mélységében keresztülviszik és ha ebből egyúttal a többi ellenséges seregek oldalában átkaroló szárnytámadást lehet intézni.

Lodz azonban egyúttal az északi sereg baloldalában is fekszik. Elfoglalásával a győzelmes német csapatok ezeket nagyon érzékenyen veszélyeztetik. Ez majd akkor jut kifejezésre, ha Varsó irányában folytatnák előretömésüket. Ha a Lovitznál harcoló német csapatok ugyanabban az irányban folytatják átkarolásukat, akkor az északi orosz seregcsoport tökéletes bekerítése lesz az ered-

mény és ekkor az oroszok aligha menekülhetnek meg.

Az oroszok teljesen felismerték helyük veszélyes voltát. Megkísérelték, hogy Dél-Lengyelországból vonjanak fel erőket és hogy ezeket a német erő háttában és oldalában támadassák. Az ilyen csapateltolás a harctér belsejében nehéz és mindenesetre annak a jele, hogy az oroszoknak már nincsenek olyan friss tartalékaik, amelyeket utjába állíthatnának a győztesen előnyomuló németeknek. Ezeket a felvonulóban lévő orosz erőket Petrikau-nál és Novo-Radomsknál a szövetségesek megtámadták és megállásra kényszerítették. Ezzel a Lodznál harcoló német csapatok felől elmulott minden veszély és folytathatják harcaikat. A petrikai csata döntő jelentőségű ez operáció további folytatásának szempontjából. Feltehető, hogy végleg megbúsult az oroszoknak minden kísérlete, amely a helyzetük megváltoztatására még igénybevehető, úgy, hogy a szövetségesek fegyvereire egy biztos diadal reményeivel tekinthetünk.

A lodzi győzelem hatása.

BÉCS. Egy német diplomata kijelentette egy újságíró előtt, hogy a lodzi győzelem nemcsak stratégiai eredmény, hanem politikailag is kitűnően fogja befolyásolni a semleges államok magatartását.

London. (Rotterdamon át.) A Times a legutóbb lefolyt lengyelországi hadműveletekkel foglalkozva, különösen a lodzi csatáról írva, a következőket állapítja meg: Oroszország most Lengyelországban olyan nagy és fontos csatát vív, amely rendkívül nagy sullyal bír az egyesült hatalmakra nézve. Azt hisszük, hogy ez az ütközet fényes győzelemmel fog végződni és hogy a Lodz melletti csata kiemeltéle nagy kihatással lesz a háború lefolyására és talán a háború tartására. Amint kitűnt, az angol lap helyesen állapította meg a lodzi csata nagy befolyását a további hadműveletekre nézve és a jóslata is bevált. Az eredmény tényleg fényes győzelmet jelent, azonban nem az egyesült hatalmakra, hanem a szövetséges hatalmakra nézve. (N. T. H.)

Kiegyenlítődött az orosz túlerő.

LONDON. A Daily Telegraph pétervári levelezője a németek lodzi előnyomulását a modern hadviselés annalesében egyedülállónak mondja. A taktika kiegyenlítő az oroszok számszerinti túlsúlyát.

Titkolják az angolok Lodz elestét.

Kopenhága. Londonból jelentik: Lodz bevételének titkolásából az angol közvélemény a veszteség nagy jelentésére következtet.

Hátrányban vannak az oroszok.

Genf. A Journal de Genève katonai kritikusa szerint, a lengyelországi harcok az oroszok hátrányára fejlődnek.

Győzelemmé felfujt orosz roham.

Amsterdam, december 10. Az angol sajtó, amely tegnap aránylag nyugodt volt és amely nyugalom a holland sajtóban is visszatükröződött, mert az ellenséges szövetségek nem je-

lenthetőek győzelmet. és most semmi más esemény érdekkel nem bír, ma valósággal ujjong és az angol újságerdőn keresztül örömrivalgás tör ki. A Londonban megjelenő valamennyi lap december hetedikén az oroszok fényes győzelmét jelenti Lodznál. Némelyik egész tisztán el is hiszi az orosz jelentést és örül neki, mások kétségbevonják ugyan, de ezt nem merik kimondani. Ez utóbbiakhoz tartozik a Times, amely hosszú cikket ír azzal a címmel: „Az oroszok győztek Lodznál”. De ha az ember elolvassa a hasábnai cikket, nem talál benne egy szót sem, amely a címet igazolja. A Times pétervári levelezője írta a cikket, aki többek közt az írja, hogy a németeknek el kell vesztetniük a játszmát, és elmondja, hogy Rzgow város Lodztól délre van és ennek magaslatai uralják az egész környéket. A németek szívesen megszállták volna ezeket a magaslatokat, mert onnan szorongathatták volna az orosz hadállásokat Lodznál és ez sikerült is volna nekik, ha nem lennének a világon szibériai ezredek, akik azonban ezt nem engedték meg. Már hatvan kilométert meneteltek és arra kérték a parancsnokukat, engedje meg a rohamot. Meghatva adta a parancsnok — írja a tudósító — a szibériaiaknak, akik előt az ellenségnek vissza kellett vonulnia. Az egész hosszú cikkben ez az egyetlen hely, amely az állítólagos orosz győzelmet jelentheti.

Németeké a legfontosabb vasutvonalak.

Rotterdam. Angol lapok azt jelentik Pétervárról, hogy a németek most a Kalis—Lodz—Lovitz vasutvonalat épüget birtokukba vették, mint a Thorn—Wloklawetz—Lovitz vonalat. Ugyanazok a csapatok foglalták el Lodzot, amelyeket Kalisból hoztak a megerősítésre. A németek már december elseje óta támadták a Lodz és Kolusky közti összekötő vasutat, amely a Varsó—Czenstochaui fővonalból ágazik ki. Közben azonban Lodzot is ostromolták. Egy német hadoszlop, amely Zgierzről északról közeledett, nyugatról érkező csapatokkal együtt ostromolta Lodzot, amely nagyon megrongálódott. A Grand Hotel és a Savoy Hotel romokban van. Egy gróf a gáz-tartóba ütött bale, tűz keletkezett, amely az egész várost megvilágította és ebből azt következtették, hogy Lodz lángokban áll. A tüzet eloltották, a város azonban azóta sötétben van.

HÁGA. A Daily Telegraph azon kesereg, hogy a németek Lengyelországban kézrekerítették a három legfontosabb vasuti vonalat.

Orosz vezérkari jelentés.

Christiánia. Az orosz vezérkar szombaton ezt jelentette: (Vihar és kábel-törés miatt későn érkezett.) A tegnapi nap nevezetesebb változások nélkül telt el. A harcok folynak, a német támadásokat visszaverjük (1)

A lengyelországi csapatok új csoportosítása.

Rotterdam. A London News pétervári tudósítója táviratozza: A lengyelországi harctéri események kényszerítették az orosz hadvezetőséget, hogy Orosz-Lengyelországban csapatait újból rendezze.

A lovici harcok.

Pétervár. (Rómán át.) Az orosz lapok közlik, hogy a Visztula balpartján rendkívül heves ütközetek fejlődtek ki, különösen a How—Lovic vonalon.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Hivatal	— 151

Galíciai és kárpáti sikeres harcaink.

(Visszavonulás az egész orosz fronton. — Az orosz seregek száma. — Falevel egy orosz tiszt gyomrában.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Kassa—London, december 10.

Kritikus az oroszok helyzete a Kárpátokban.

KASSA. Zemplénmegyéből a határ felé vonulnak vissza az orosz csapatok. A sztropkoi főszolgabíró ma elfoglalta hivatalát. Ungmegyében közvetlenül a határszáron van ellenség, Beregmegyében azonban egyetlen orosz katona sincs. Az utóbbi napokban Máramarosmegyében mutatkozott orosz csapat, amely csak Tontonyáig tudott jutni.

A legilletékesebb helyen szerzett információk szerint, Sárosmegye északi részén helyzetünk változatlan. Azokat a pozíciókat, amelyeket csapataink megszállottak, zavartalanul tartják. Az oroszok óvakodnak minden előrenyomulástól. A többi határszáli vármegyében mindent visszavonulóban van az ellenség.

KASSA. A Zemplénbe betört orosz sereg katasztrófális helyzetbe jutott. A Takesánynál és Koskónál megvert sereg rész — a harcokban különben a parancsnokló orosz tábornok is elesett — csak úgy tudta kivágni magát a bekerítéstől, hogy a szakadékokba menekült és Mezölaborot elhagyta. A harcokban az oroszok összes támadását megállítottuk. Helyzetünk az egész vonalon igen előnyös. Az oroszok mindenütt visszavonulóban vannak.

Sárosmegyét csapataink az oroszoktól jóformán teljesen megtisztították. Az ellenséges seregeket egészen a Duklai-szorosig nyomtuk vissza. A Zemplénmegyébe betört orosz csapatokat, amelyeket szintén visszaűztünk, most Galiciában, Zagosa körül vonják össze.

A felvidéki városokban, különösen Kassán nagy volt az izgalom, amikor az oroszok betörték Sárosba, és hadvezetőségünk megfelelő terepviszonyok közt vette föl velük a harcot. A lakosság jelentékeny része elutazott és aránylag kevesen maradtak Kassán és Eperjesen, noha veszélyről egy pillanatig sem lehetett szó. Az otthonmaradtak tovább végezték a dolgukat, a korzó népes volt, a kávéházakban pedig nem lehetett helyet kapni. Most az elmenekültek is lassacskán visszatérnek, úgy, hogy a régi pezsgő élet kezd helyreállni.

Ungvár. Sebesült népfelkelők elbeszélések, hogy az oroszokat Uzsoknál visszavonulással csapdába csalogattuk és három oldalt megtámadtuk, úgy futottak, hogy municiójukat elásták, elvinni nem tudván azt.

NAGYKÁROLY. Máramarosban a körösmezői-visóvölgyi határokon, ahol oroszok voltak, ma már semmi aggodalomra nincs ok.

Budapest. Haditudósítók jelentik: Az oroszok elleni küzdelmekben a gyalogság páratlan bravúrja mellett döntő szerep jutott nehéz tüzérségünknek túlerős ellenségével szemben, technikai készségével, tisztjeinek, legénységének egyéni kiválóságával kivívta fölényét.

Győzelmes harcaink Krakó körül.

Krakó. Wieliczka-nál, Krakótól keletre, az orosz csapatokat, amelyek súlyos veszteségeket szenvedtek, visszavertük. Mint a „Nova Reforma” mondja, Krakó ostromlásáról vagy épen körüzarúsáról szó sem lehet. Az orosz-

lengyelországi Skala község mellett két éjszakai támadás közben több mint huszezer orosz esett el. Mint ahogy az orosz foglyok beszélik, az orosz csapatok a hiányos élelmezés következtében rendkívül sokat szenvednek. Mindenütt borzalmas éhség uralkodik. Minden jel arra vall, hogy az oroszok teljesen visszavonulnak Nyugatgaliciából. Azok közül a sikeres harcok közül, amik legutóbb Krakó mellett voltak, a „Nova Reforma” különösen kiemelt egyet, amelyet Wieliczka mellett egy községnél vívtak meg. A községbe orosz lovasosztály érkezett. A krakói csapatok erről tudomást szereztek és sserdáról esütőtörkre virradó éjjel borzalmas ágyútűz alá fogták a falut. Az egész nagy osztályból alig menekülhetett meg egy-néhány kozák, a többi mind elesett. Tegnap egy orosz tábori konyha került csapataink birtokába, vele együtt hat százados is fogságba jutott. A főzéstők irtózatosan piszkosak voltak, bennük valami rossz illatú folyadék — az orosz katonák levele — bűzlött.

Krakó: Orosz foglyok elmondták, hogy öt napja éheznek. Egy halott orosz tiszt gyomrában boncoláskor csupán szárazfaleveleket találtak. A kolérának a hideg vetett végett.

Przemysl ostroma.

Bukarest: Szentpétervárról jelentik, hogy a Novoje-Vremja hosszabb cikkben foglalkozik a kelet-galíciai helyzettel és a következőket írja Przemysl ostromáról: Az első ostromot és szüntelen támadásokat a csodálatos bátorsággal küzdő magyar csapatok gyönyörűen verték vissza a különben is erős várból. A jelenlegi ostrom is igen kedvezőtlen viszonyok között indult meg az orosz hadsereg nézve. Meg kell erősen gondolnunk, hogy élő erővel akarjuk-e a várat ismét megrohanni, vagy pedig klasszikus várostromhoz, a szünet nélküli ágyútűzhöz kell folyamodnunk. Ratko Dimitriev ez utóbbira szánta el magát. Miután az első ostrom után borzalmasak voltak veszteségeink. Przemyslt tehát szünet nélkül lövik, de kell ismernünk azonban, hogy ez ideig nem nagy eredménnyel.

Frankfurt, december 10. Przemyslből ideérkezett levélben egy oltani katonatiszt azt írja, hogy minden megtörtént, hogy Przemysl épen úgy megállja helyét, mint először. Municióval, élelemmel ellátva, beláthatatlan időig. Oroszok multkor zsákokat, lőszereket, most ötven éves ázsiai népfelkelőket küldtek ostromra. A második kudarc felülmúlja az első.

Három és fél millió orosz.

London. (Rómán át.) A Times jelenti: Kelet-Európaországokon kívül is mindjárt nagyon erősnek látszóttak a németek. Oroszlengyelországban három hadsereggel és több lovas divízióval kezdtek meg a harcot a centrumban. Ez annyit jelent, hogy tizenegy hadtestjük van keleten és azonkívül is bizonyos, hozzájuk csatolt tartalékformációk. A harmadik hadsereg egy német és két osztrák-magyar hadtestből áll. Az osztrák-magyar monarchiának ezenkívül fegyverben van három hadserege, beosztva külön hadtestre és azonkívül a külön tartalékformációk, amelyek mind az oroszok ellen vonultak fel. Hozzájuk jön a magyar honvédség és osztrák Landsturm csapatok a Kárpátokban. A Times katonai munkatársának tudomása szerint ugyanis három sereget vezet Hindenburg tábornok, másik három sereget pedig vezet Albert württembergi herceg, a zseniális Hötzen-dorfi Konráddal, mint vezérkari főnökkel. Az oroszoknak ezzel szemben hét hadseregük azaz huszonegy hadtestük áll a németekkel szemben és három sereg tizenöt hadtesttel az osz-

trák-magyar csapatok ellen. Ezekhez jön a számos lovas divízió és a másodrangú hadseregek. Az oroszoknak össze-vissza 3,500.000 emberük áll a lengyelországi fronton, vagyis tizszer annyi, mint amennyivel Napoleon állt a Njemen folyót.

A cár Varsóban.

Pétervár. (Rómán át.) A cár, aki meglátogatta az észak-lengyelországi és a déli haroteret, kíséretével Varsóba utazott. Itt rövid ideig maradt és innen a főhadiszállásra utazott.

Lefokozott tábornok.

Christiánia. Nikolajevics nagyherceg, a mazuri oszta után maga elé hívta Samszov tábornokot, letépte vállbojtját, leütötte azt és a tábornokot haditörvényszék elé állíttatta.

Német fogolytáborban a varsói kormányzó.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 10.

Korff báró varsói polgári kormányzót, kit elfogatása óta német területen őriznek s most hosták Berlinbe, a zellei fogolytáborban fogják elhelyezni. Berlinbe szállításának részleteiről a Berliner Tageblatt a következőket közli:

— Tegnap este nyolc órakor érkezett meg katonai fedezet alatt a fogságba jutott varsói kormányzó, adjutánsával, egy vezérkari ezredessel és soffőrjével, aki az automobilt hajította, mikor a németek elfogták. A szilésiai vasútállomásra robogott be a vonat, amelyen Korff báró, az orosz ezredes és a soffőr utazott két német főhadnagy és egy népfelkelő közlegény őrizete alatt. A pályaudvaron a két német tiszt automobilra ültette az orosz kormányzót és adjutánsát, ők maguk szemközti foglaltak helyet, a soffőr mellett népfelkelő ült szuronyosan s maga mellé vette az orosz soffőrt is. Így érkezett Korff báró a Hotel Centralba.

Korff báró tábornok és hadsegéde egyenruhában volt, de kard nélkül. A kormányzó halálszápadtsága általánosan feltűnt a nagyszámu közönségnek, amely érdeklődéssel várta, hogy kimerítette az ut. A Central-fogadó igazgatója és üzletvezetője várta a hadifogoly kormányzót a hotel előcsarnokában. Korff báró régi ismerősként üdvözölte őket, mert sürűn járt Berlinben és mindig a Centralban szállott meg. A két német főhadnagy megengedte, hogy a varsói kormányzó beszélgethessen a fogadó igazgatójával; de csak közömbös dolgokról társaloghattak s akkor is úgy, hogy a német tiszték a közelben maradtak és minden szót hallhattak.

Udvariassan megkérdezték a német tisztet Korff bárót, hogy az étteremben kíván-e vacsorázni, vagy pedig külön szobában? A fogoly kormányzó az utóbbit választotta és így külön helyiségben terítették. Négyen ültek az asztalnál: a kormányzó, az orosz ezredes és a két német főhadnagy. A vacsora Korff báró kívánságára egészen egyszerű volt. Ékezés közben a német tiszték a lehető legnagyobb udvariassággal viselkedtek Korff báró irányában. Aztán pihenni tértek. Korff báró külön szobát kapott, még pedig úgy, hogy szobája adjutánsának szobájába nyílt, mellette volt az egyik német főhadnagy szobája s a köztük levő ajtót éjszakára nyitva hagyták. Az orosz soffőr és őrzője, a német népfelkelő közös szobában halt. Reggel nyolc órakor ismét automobilba ültették Korff báró kormányzót, adjutánsával és a soffőrrel és Zellebe vitték.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor.

Péntek: A csunya ember. A.
Szombat: Itt először. Lengyel vér. 2. op. rette. A.

* Csunya ember. Kedden, válnak, jó hangulatú estéje volt ma az aradi színháznak. Hosszu szünet után egyszer sem jutottak a drámai erők is és kedvvel, ambícióval vitték sikerre Sabatino Lopez hangulatos, néhol egy ki-picikét borsos vigjátékát, amelyet jó egy-pár esztendő előtt írt a vidám spanyol és ugyancsak jó egy-pár esztendő előtt fordítottak le magyarra is. De hát akkoriban a francia és angol bohóságoknak állt a mi színházainkban a világ és a fordítás fiókban porosodott meg. A háborúnak kellett jönni és a háborús idő miatt kapóssá kellett lenni a „semleges” nemzetiségű szerzőknek, hogy megismerkedjünk A csunya ember kacagtató történetével és szerzőjének Sabatino Lopeznek értékével. Jókedvű és sokat kacagó nézőtér igazolta ma Aradon is, hogy valamelyik fővárosi színház nem választott rosszul, amikor Gábor Andorral ötleteken újból lefordította az elfelejtett darabot. — Az aradi előadásnak Szendrey igazgató és a mindig talentumos Várnai volt az ereje. Szendrey fellépése ünnep a színházban — nemcsak azért, mert ritkán oszt magára szerepet — hanem azért is, mert játéka mindig stílusos, vonzó, ötletes és elegáns. Várnait pedig igazán nem kell dicsérni Aradon. Ma is pompás volt. A többi szereplőkről inkább nem szólunk. (+)

* Lengyelvér. (Polenblut). Bécsben a Carl Teaterben zsúfolt házak előtt kerül színre ma is két év óta Leo Stein és Oszkár Sedbál rendkívül nagyszerű operettje, mely ugyancsak az operettirodalom gyöngye. Budapesten a Népoperában ugyancsak a bécsi színház vendégszerepelt e darabbal egy egész nyáron. Az operett úgy szöveg, mint dalamos zenéjével jóval felülmúlja az utóbbi évbe adott operettek sikerét. Kiválóan bájos hangszerelés és pompás szöveg, amely állandóan leköti a nézőt. A színház nagy gondnal készül a holnapi bemutatóra, a legkisebb szerep is elsőrendű kézben van. A vezető szerepeket Pataky Vilma, Rontay, Benkőné, Győző, Járay, Polgár, Kiss Miska, Herold, Földessy Várnai játéka. — Vasárnap délután színre kerül az idei szezon legnagyobb sikerű operettje, *Irek a táborban*.

* A zsillip. (Nagy flandriai dráma az Urániában.) A zsillip egy kiváló társadalmi dráma, amely a lélektani kifejlésen kívül még elsőrangú rendezése által, a XX. századot jellemző nagy technikai problémák beállításával, hogy úgy mondjuk monumentális építkezésekkel is fokozza a szemlélő érdeklődését és így már eleve is nagy sikerre tarthat számot. A hatás annál biztosabb, mert mindazokat az eszközöket, melyekkel a modern filmgyár rendelkezik, ügyes számításával és kitűnő szakértelemmel használja. Szenzációja egy óriási zsillipnek érdekes alkotása. — *Meister háborús-karikaturák az Urániában.* A nagy háború karikatúráinak egy újabb sorozatát mutatja be a színház. Tudva azt, hogy a közönség mily szeretettel fogadta az eddigieket, nem csatlakozunk, ha a mai igen érdekes sorozatnak még az eddigieknél is nagyobb sikert jósolunk. 5

* A háború eseményeinek mozifelvételei az Appolóban. Azok a háborús felvételek, amelyek gazdag változatosságban kerülnek vetítésre nap-nap után az Appoló-színházban, művészies illusztrációi a különböző harcok eseményeinek. A szűkszavú, sajátos stílusban megfogalmazott hivatalos jelentések is felzárkóztatják az érdeklődésünket, minden kíváncsiságunkkal csügünk egy-egy kijelentésen, egy-egy szón. A haditudósítók színes leírásait, közvetlen impressziókat mohón vesszük, elképzelhetők, hogy mennyivel érdekesebbé válnak ezek a harcéri jelentések, ha a gondolt sorok helyett az eseményeket a stíluslatlanságán, eredetien, élethűen látjuk. Az

Appoló-színház legújabb harcéri sorozatát — a németek harcát, Lille ostromát stb. — is eszedálatlall kell végignéznünk. Ilyen eredetű és érdekes felvételeket csak a háború veszedelmének közepette vehetnek fel a bátor operatőrök.

Ennek a véres nagy világháborúnak klasszikus adatai ezek a mozifelvételek, amelynek megtekintése nagy idők megértésének szükségessé géhez tartozik. Pénteken a mai, kiváló műsor kerül vetítésre. 3

Magyarok élete az ostromolt Belgrádban

(A butorraktáros kötőzhelye. — Négy hónapig halálfélelemben.)

— Belgrádban járt munkatársunk töljegyzéseiből. —

Arad, december 10.

Belgrád: Egy város, amelybe lassan visszatér az élet. Az első nap, szerdán még csak katonák, nappal ünnepi esend és komorság, este vak sötétség, az utcán senki. A második nap: a benlakók lassanként kibujnak rejtőhelyeikből, lakások belülről bezárt ajtajai kinyílnak. Az utcán már lózung egy-két civil, de egy katona, aki ismerős a viszonyokkal mondja:

— Csak a látszat az, mintha ilyen kevesen maradtak volna itt. Biztosíthatom, legalább tízenöt-huszezen maradtak még itt, csak egyelőre nem mernek még mutatkozni.

A harmadik nap már kezd helyreállni a forgalom, megindul a villamos, este — katonáink helyreállították a villamostelepet — már égnek az ivilámpák a Terazián, a Knez Mihajlo-uticán Zimonyból már minden félórán indul hajó, persze katonai, sőt közlekedik már a kis személyszállító propeller is.

Este a Páris-szálló éttermében. A sok uniformis közt néhány szürke civilruha is, sőt két nő, csillogó szemű és kendőzött arcú balkáni nő. Négy szerb pincér szünet nélkül hordja a sört és a nehéz vörös bort, az ételt, a csebakésiesot, a vékony, sült kolbászt, ezt a tipikus belgrádi eledelt s a szerb szalámit. Egyik asztalnál pezsgőznek a tiszték. Jó régen nem lehetett itt ilyen jó „lőzung”. A tulajdonos — szerb ember — boldogan mondja:

— Bárcsak itt maradnának mindig! Menynyivel mások az önök tisztjei, mint a mieink! A mieink csak erőszakoskodni tudnak, kardot rántani, eszmával tiporni, botrányt okozni! Őszintén mondhatom, szégyelem, hogy szerb vagyok!

Kérdezősködünk nála az ostrom alatt átélt kalandjairól:

— Kérem, ha arra kíváncsiak az urak, mi történt itt az ostrom alatt, elmondhatja önöknek egy honfitársuk!

Sápadt, ványadt arcú ember áll előttünk. A szemek különösen csillognak, arcosontjain fénylőn feszül meg a bőr. Fáradtan és lassan beszél, halkán. Nyugtalanul tekintget körül, minden mozdulatán meglátszik, hogy rettenetes lelki tortúrán mehetett keresztül. Rosendorn Ferenc budapesti születésű butorraktáros, a ki itt rekedt Belgrádban s keresztül élte a város bombázásának itéletidejét.

— Amikor a követünk elutazott — mondja — azonnal felmentem a konzulátushoz és megkérdeztem, mit tegyek? A konzullal jóban voltam s minden szavátan megbíztam. „Nincs még semmi baj — mondta — nekem — ez még nem jelent semmit. Nem biztos, hogy kitör a háború, még ol lehet mindent simítani. Különböben addig mindenösztro nyugodtan maradhat, amíg én maradok s ha mi pakkolunk, telefonon értesitem önt.”

Ebben feltétlenül megbíztam s vártam a történendőket. Vasárnap eltelt s én hétfőn megtudtam, hogy a konzulátus is távozott az utolsó hajóval, anélkül, hogy a konzul engem

értesíthetett volna. A távozásra, vagy legalább is arra, hogy Zimonyba átjuthassak, nem volt már mód, az ország belsejébe nem akartam menni; elhatároztam tehát, hogy Belgrádban maradok.

A keddi nap nyugodtan telt el. Ejjzéské azonban egyszerre rettenetes dördülésre ébredtem fel. Odaátrolt ágyunkat a rakpartot s én ép a part közelében, a Bristol-épületben laktam. Felugrottam s az ablakhoz szaladtam, ahonnt láthattam az egész borzalmas panorámát. Tanácstalanul álltam, aztán feleségemmel együtt néhány rubadarabot kapva magunkra, bekopogtattunk a szomszédunkhoz. Pár perc múlva újabb kopogás, aztán megint, negyed óra múlva együtt volt az egész ház, a leglőbben magyar alattvalók, akik kétségbeesve tanácskoztunk. Az asszonyok jajgattak, airtak, a férfiak lemondva minden reményről, bámultak maguk elé. Végre nekem egy jó ötletem támadt. — „Uraim — mondtam — itt nem marad más hátra, mint valami önkéntes szolgálatot vállalni, hogy ne molesztáljanak bennünket, ne gyanúsítsanak s életünk biztonságban legyen. Adjunk össze valamennyien pénzt s állítsunk fel saját költségünkön itt egyik lakásba kötőzhelyet”. Az indítványomat nagy örömmel fogadták, mindjárt össze is adtunk hatzás koronát s megállapodtunk, hogy én fogom vezetni a Verbandsplatzot, miután a Balkán háború ideje alatt amugy is mint önkéntes építő működtem.

Másnap délelőtt bejelentettem szándékunkat a rendőrkapitánynál, aki az engedélyt megadta s harmadnap már működésben volt a kötőzhely, ahol még mult vasárnap is részestettünk első segélyben sebesültek.

E módon megszabadultunk a zaklatástól, de valami nagy biztonságban így sem éreztük magunkat. Az utcán nem mertünk mutatkozni, mert feltűnt a komitácistól, a nappal javarészt amugy is a pincében töltöttük, mert feltűnt a bombázástól.

Igy telt el félelem és aggodalom közepette a négy hónap. Eleinte még legalább élelem volt, de az utolsó hetekben már olyan kenyereket ettünk, amilyent a kutjának sem vetnék. A háborús eseményekről perazé csak a szerb lapokból voltunk informálva, a melyek szerint Szerajevó olosett és az orosz hadserog Bécs felé tart. Talán két hete azonban rájött már Belgrád népe a valóságra. Tisztában volt mindenkivel azzal, hogy rövid időn belül elhagyják a szerb csapatok a fővárost s őszintén mondhatom, kevés kivétellel mindenkinél örömet kellett ez a hír. Szinte felszabadultunk, mikor kivonultak s alig vártuk, hogy a magyar csapatok bejőjenek, mert tapasztalásból a legjobban féltünk azoktól az óráktól, a melyekben a komitácisik és a csöcselék szabadon garázdálkodhatik.

Szerencsére az osztrák-magyar csapatok olyan gyorsan vonultak be, hogy fosztogatásra nem kerülhetett sor.

Zádor Jenő.

Székelly katonák Hindenburg seregében.

(Egy tartalékos főhadnagy az oroszlen-
gyelorzási harcokról. — Akin még az
ágyugolyó sem fog.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 10.

Egy Aradon is jól ismert szimpatikus fia-
tal főreáliskolai tanár, G. S. dr., aki mint tar-
talékos főhadnagy szolgált egyik erdélyi gyalog-
ezredben és Galiciában, legutóbb pedig Orosz-
Lengyelországban harcolt és a harcokban meg-
sebesült, most Neisse németországi városából,
ahol bejelen fekszik, levelet írt és szíves ké-
pét fűzött azoknak a harcoknak, melyeket csapa-
taink a német seregekkel egyesülve vívtak. A
levélből, amelyet a tanár menyasszonyához írt,
a következőket kéljük:

Édes Gabika! November 12-én kaptam meg
október 26-án írott levelét. Ez az egyetlen le-
vél, amelyet az egész hadjárat alatt Magától
kaptam, annak a bizonyos 3 levélnek és 3 kár-
tyának, amelyről említést tesz, sajnos, a színt
nem láttam. November 8-án eljöttünk Galiciá-
ból Németországon keresztül Oroszországba,
Varsó felé. 13-án ütköztünk itt először össze
az oroszokkal s azóta szakadatlanul folynak a
véres harcok, még sokkal véresebbek, mint Ga-
liciában. Roppant nagy a hideg is s e miatt is
sokat kell szenvednünk.

Nekem különben csodálatos szerencsém
volt. A legborzasztóbb golyózáporban is sértet-
len maradtam, kikerült a golyó. Egyszer ugyan
mégis volt egy kis bajom nekem is. Ok-
tóber vége felé ugyanis Stary-Sambor melletti
21 napos csatában egy ágyulövegnek egyik
darabja mellbe talált s megrepedt tőle egyik
oldalborsom.

A zubbonyom felső zsebében lévő napló-
könyvem és cigarettatárcám, továbbá a ny-
lakamba akasztott s mellemen fityegő láncos fel-
fogta az ütést (a láncos össze is tört), különben
betört volna a mellkasom. Tíz napig voltam a
chyrwi tábori kórházban, köptem egy csomó
vért, de aztán jobban lettem s megint tovább
mentem az ezredemmel. Látja, rajtam még az
ágyugolyó sem fog.

Most megint egy kis baleset ért. A múlt
napokban ugyanis egy nagyon véres csatában
embereimmel egy 165 főtől álló orosz csapa-
tot fogtam el, a zászlóaljparancsnokukkal
együtt. Amint kísérjük őket hátra a hadosz-
tályparancsnoksághoz, korom sötét este lévén,
nem láttam, hogy hova lépek s szerencsén
egy befagyott mocsárra másztam. A jég besza-
kadott alattam és én belepottyantam nyakig az
iszapos vízbe. A jezes furdó maga sem volt kel-
lemes, hanem nagyobb baj volt az, hogy mel-
lemmel egy az iszapból kiálló fatörzsre zu-
hanva, még mindig fájó bordámat nagyon meg-
ütöttem, annyira, hogy mindjárt megadult a
vér a számom. Vossza mentek a most egy né-
metországi városka kórházában, repedt borsom-
val és tüdővel köpdösöm a vért, s veszem a
Vörös Keresztet halgyákkal, akik eldugták
összes cigarettáimat s az este nek sem akarják
visszadni.

Ezek a németek különben nagyon szere-
telreméltak, de én itt rémségesen unom ma-
gamat. Oroszai csupa orkócskemésítő históriá-
kat adnak, de enni meg annyit és oly
sokfelét kapok, hogy majd megfőlek tőle. Itt
már elég macsás vagyok a harctérrel, de azért
álmodban még mindig fegyverropegrést és
ágyudörgést hallok. Azonban nem is maradok
itt, hanem pár nap múlva tovább szállítanak
Teschanbe, s ott tartanak, amíg meggyógyulok
és akkor megint megyek vissza a harctérre.

Tekintettel orosz foglyaimra, felterjesztett
a tábornok a vitézségi éremmel való kitün-
tetésre.

Most különben nagy győzelmet is arat-
tunk. Az az erdélyi csapattest, amelyhez én
is tartozom és az a csapattest, amelyben az
aradi katonák harcolnak közfoglunk és
véres csata után megadásra kényszerítet-
tünk egy nagyobb orosz hadsereg s így fog-
ságba esett 29,000 orosz, azonkívül 40 ágy-
gégyver és igen sok hadiszer volt a zsákmány.
Ugyanakkor a mi balszárnyunkon lévő német
hadsereg elfogott egy 40,000 főtől álló orosz

hadsereget, 70 ágyut, 160 lövészpuszt, 156
gépfegyvert, azonkívül 30 ágyut használhatat-
lanná lőttek. Ez alkalommal fogtam el én is az
én muszkáimat.

Ha látná a mi katonáinkat harcolni, ha
látná volna az én századom derék székelly ka-
tonáit rohamra menni és ha látná volna őket
a csatákban verekedni, ha mindezt látna volna
Gabika, sírma az örömtől, hogy magyarok
születtek.

Levelét, mint már említettem, e hó 12-én
kaptam meg egy apántól érkezett levelezőlap-
pal együtt, épen akkor, amikor a német-orosz
határon, egy löküllán ülve szalonáztam. Kép-
zelheti milyen jól esett, hogy végre levelet
kaptam magától. Amikor Teschanbe visznek,
magirom s tudatom majd a pontos címet is.
Isten vele! Kézelt csókolja Sándor.

H I R E K.

Barza ezredes a vitéz harminchárma- sokról.

(Az aradi ezredparancsnok levele a polgár-
mesterhez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 10.

Megírtuk annak idején, hogy Varjassy
Lajos polgármester a város közönsége nevében
meleghangú levélben fűzözte a harminchár-
masok ezredesét: Barza Simont, a kit a ki-
rály a vaskorona renddel tüntetett ki. A pol-
gármester fűzözlő szavaira most Barza ezredes,
a ki betegesen Karlsbadban tartózkodik, a kö-
vetkező szép levéllel válaszolt:

— Múltóságos Uram! Nagyrabecsült Pol-
gármester Ur! Kitüntetésem alkalmából hoz-
zám intézt meleg soraira — a melyet csak
ma kaptam meg — fogadja leghálásabb kö-
szönetem.

Hálszredünk — melynek örömmel va-
gyok a parancsnoka — az eddig vívott ütköze-
tekben és csatákban nem csak hősiessé, de
kitartóan és vitézül állta meg a helyét.
Tisztjeim és a legénység főfelmet nem is-
merő megatartásának köszönhetek mindent,
tehát jelenlegi kitüntetésemot is.

Az hiszem, hogy mélyen tisztelt Polgár-
mester ur örömmel fogja hallani, hogy ezre-
dünkben szolgáló tartalékos tisztjeink és
tisztjelöltjeink is emberfeletti végeztek és
végeznek.

Igazán mondhatom öröm a hazaszeretettel,
szorgalommal és lelkesedéssel teli bátor kato-
nákkal harcolva harcolni. — Régi bajom rövid
időre elcsillított a csatazörrel, de nem sokára
már ismét ott leszek! S aztán, újból előre
lépelek, királyért és Hazáért!

Ugy Múltóságosnak, mint Arad város kad-
ves és hazafias közönségének maradok továbbra
is igaz tisztelője, Karlsbad, 1914. december
5 én, Si zoi van Barza oberst, a. c. és kir. 33.
gy. c. parancshoka.

— Frigyes főherceg tábornagy.
Budapest. Az összes hadsereg főparancs-
noka, Frigyes főherceg tábornaggyá
neveztetett ki. (A miniszterelnökség
sajtóosztálya.)

— Ezer tízezer milliárd korona a hadi-
költség. A pénzügyminiszteriumban már össze-
állították a hadiköltség jogszabályi beérkezett
jelentéseket és hamar még bizonyos kiigazítá-
sok miatt végleges számokat nem lehet közö-
síteni, beavatott helyről eredő értesítésünk sze-
rint a bejelentések összeg egy milliárdon fe-
lül, körülbelül 1018 millió korona.

— Kitüntetés egy elesett hősnagynak.
A király Sabilor Miksa ellenség előtt elesett
33. gyalogezredbeli őrnagynak az ellenséggel
szemben való és erőteljes magatartása el-
ismerésül a vaskorona rend Láncként csatáját
a hadi ékítménnyel adományozta.

— Tábornokok a királlyal. Bécsből je-
lentik: A király ma kihallgatáson fogadta töb-
bek közt Auffenberg és Brudermann tábor-
nokokat.

— Eckhart István kettős kitüntetés.
Szép kettős kitüntetés érte Eckhart Edénak,
az Aradi Első Takarékpénztár igazgatójának
fiát, Eckhart Istvánt, aki a háboru kitörésekor
mint az aradi háziezred tartalékos zászlós vo-
nult a déli harctérre. A fiatalember, aki a pol-
gári életben banktisztviselő, vitézül állta meg a
helyét a harcok hevében is, számos ütközetben
vett részt és sebesületlenül került fel a déli
harctérről az északra, ahol szintén kitűnt bá-
torágával és vitézségével. Rendkívüli hősi-
ségével kiérdemelte az első osztályú vitézségi
érmet, ezenkívül zászlósból hadnaggyá lép-
tették elő. Ma érkezett meg Eckhart Edéhez
fiának tábori levelezőlapja, amelyben tudatja
vele, hogy századparancsnoka ünnepélyes for-
mák közt átadta neki a vitézségi érmet, de a
levelezőlapon szerényen elhallgatja a fiatal
hadnagy, hogy miért kapta a kitüntetést. A
háziezred tisztikara levélben fejezte ki szeren-
ceskívánatát az apának a fiát ért ritka kitün-
tetés miatt.

— Egy angol érsek dicsőíti Vilmos csá-
csárt. Berlinből jelentik: Londoni lapok köz-
lése szerint Lang dr. yorki érsek a szászokről
nyilvánosan védelmébe vette Vilmos császárt
az angolok otromba rágalmaival szemben. Azt
mondta többek közt, hogy noha a hadjárat ed-
dig kedvező Angliára nézve, ostobaság és ön-
ámitás volna, ha ol akarnák hitetni az angol
néppel, hogy semmi veszedelem sem fenyegeti
Nagybritanniát. Az érsek magasztalta a német
császárt és ki merte mondani, hogy örökké
emlékeztető és egész életére mint valami szent
hagyomány lesz rá nézve Vilmos császárral
való találkozás.

— A cár és az amazonok regimentje.
A Times jelenti Pétervárról: Háromszáz elő-
kelő orosz hölgy engedélyt kért a cártól arra,
hogy megalakíthassék az amazonok ezredét. A
cár elutasította a kérést és azt tanácsolta a
nőeknek, hogy forduljanak inkább minden figyel-
meket háztartásukra. Csak egy nővel tettek ki-
vételt: Szakovskoy hercegnővel. A hercegnő
ismert orosz sport-lady, vizsgázott pilótanő, a
ki a hadvezetőségtől engedélyt kapott, hogy
mint katonai pilóta Ruszky tábornok vezérka-
rához legyen beosztva.

— Aradi tartalékos huszártiszt levele
orosz fogságból. Az orosz hadifogságba ju-
tott Weisz Károly tartalékos huszárhadnagy-
ról, Weisz Márkusz aradi cukorgyáros fiáról
hozzátartozói már két hónap óta nem kaptak
semmitől hírt. A szülők már nagyon aggód-
tak fiuk sorsa miatt, annál is inkább, mint-
hogy a hadsereg sebesülve került az oroszok
fogságába és így azt sem tudták, kigyógyult-e
már sebéből. Ma végre életjelet adott magáról
Weisz Károly. Egy aradi ismerőse kapott tőle
levelezőlapot, amelyen csak fűzöleteket küld.
A levelezőlap november 17-ikén kelt és Ufában
íródott a Vörös Kereszt utján jutott el Aradra.
Uta 66 000 lakosú európai oroszországi város,
a határölnövi kormányzóság székhelye, örmény
püspöki rezidenciája Weisz Károly hozzátartozói
közében természetesen nagy megnyugvást kel-
tett ez a levelezőlap.

— A hatósági husszék felállítás. Var-
jassy Lajos polgármester elnöklésével ma egy
szakemberek bevonásával tartott értekezlet fog-
lakozott azzal a kérdéssel, megnyissa-e a vá-
ros újból a hatósági husszékét. A többség a
megnyitás mellett foglalt állást. A polgármen-
ter megbízta Zubor Andor- t. főjegyzőt, és
Tenczinger Károly városgazdát, hogy készít-
senek részletes költségvetést az üzemből. Az
elő állat biztosítva van, mert Neuman Testvé-
rek hízaldájában a város részére mindig tartá-
nak fenn kellő mennyiségű marhát.

Aachenben azonban nem volt nyugodalma Reuternek: rájött, hogy a világ kedveltem legnagyobb piaca mégis csak London s rövid idő múlva oda tette át székhelyét. Reuternek ugyancsak nem volt könnyű dolga, ha az angol sajtóval akar összeköttetésbe jutni: az angol újságkiadók és még inkább a londoni tőzsdelátogatók ugyanis a távirati megjelölésekre

is egyszerűen csalásnak tartották és azt hitték, hogy Reuter koholta azokat a híreket, amelyeket távirati értesítéseiben közölt. A londoni sajtó elutasító magatartása következtében már a kétségbeeséshez volt közel Reuter, midőn egy bátor gondolat keresztülvitele megmentette: egész vagyonáért és a rendelkezésére álló hírteltek igénybevételével ugyanis annyi táviratot és értesítést szerezett, amennyit csak szerezni tudott.

És ezt az óriási anyagot, melyet a legnagyobb gondtal állított össze, több hónapig át teljesen ingyen bocsátotta az angol sajtó rendelkezésére. Értesítéseiből mindegyik lap annyit nyomathatott le ingyen, amennyit csak akart. Az egyik lap könnyebben, a másik lap nehezebben fogadta el az ajánlatot, de egy negyed év alatt London valamennyi lapja meggyőződött Reuter értesítéseinek igaz voltáról és lassankint mindegyik szoros viszonyt létesített vele.

Ez alapozta meg a Reuter angol jótétét és midőn pár évvel utóbb „Reuter északi táviratai a kontinensről” állandó rovata lett a napilapoknak, a politikai befolyása is megnövekedett. Reuter most már könnyen literizálhatta összeköttetéseit, királyok és pónafjedelmek pályáztak kegyeire és III. Napóleon, aki egy ideig tudvalevően Európa ura volt, barátságával tisztelte meg a zsidó újságíró. Ilyen körülmények között szinte természetes, hogy két évtizedes működés után Reuter mint sokszoros milliomos vonult vissza a magánéletbe.

A Wolff-féle távirati iroda megalapítójának az élete már nem ilyen regényes: atyja gazdag ember volt, aki azonban vagyonát szerencsétlen tőzsdei spekulációkban elvesztette és fiára adósságokon kívül egyebet nem hagyott. Az ifjú Wolff eleinte orvostanhallgató volt, majd újságíró lett és hogy a híres „Vossische Zeitung” versenyét sikerrel állja, saját lapját, a „Nationalzeitung”-ot fontos és mindig megbízható politikai értesülésekkel látta el. Fáradságát szorgalommal és törhetetlen energiával dolgozott lapja jó hírnevének megalapításán és míg a „Reuter-ügynökség” jelentése mindig egyértelmű volt a tendenciózus tulzásokkal, amelyek a mai világháborúban ferdítésekig, sőt hazugságokig fajulnak, addig a Wolff-ügynökség hírei mindig a szolid, megbízhatóság jegyében jelentek meg.

Felolvas szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1914. évi december 11-én:

A) Parisi

B) Bécsi

A osznya emb-r.

Végzettség felvonásban. Irta: Sabatino Lopez. Fordította: Gábor Andor. Rendező: Deli Lajos.

NYILTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves barátok és ismerősöknek, különösen pedig a mélyen tisztelt vármegyei tisztikarnak, kik kedves halottunk

Bittó Károly

végzettségén megjelenni, ravatalára kószorut tenni és kedves részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni kegyesek voltak, ez-
uton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.
Aradon, 1914. évi december hó 10-én.

A gyászoló család.

29122—1914.

Hirdetmény.

A Weitzer János-féle jótékony alapítványból létesített Iparos Hadi kölcsön pénztár 200 koronáig terjedő kölcsönt nyújt 4% kamattal mellett aradi iparosoknak.

A kamat a moratórium leteltét követő három hónap után követő félév (január vagy június hó első napján) fizetendő kölcsönt kaphatnak oly aradi kiciparosok kiknek iparágában a kereslet és fogyasztás a háberu következtében teljesen szűnhet, vagy megélhetésre nem nyújt elegendőt s a kiknek más forrásból eredő jövedelmük nincs, nemkülömben azon iparosok a kik nyers anyagokat óhajtanak beszerezni.

A kölcsönkért való jelentkezés a Weitzer alapítvány gondnokához intézett egyszerű levél eseeleg a polgármesteri hivatalban leendő szóbeli bejelentés alapján a hivatalos órák alatt történhetik.

Arad, 1914. december 10.

Varjassy,
polgármester.

Posta - Ládák

szabályszerű, előírtas, tábori posta-csomagok szállításához készen összeállítva (vagy nagyban eladásra mint szegszetlen ládák) nagy mennyiségben, különböző nagyságban azonnali szállításra kaphatók: Pollak Sándor gőztéglyágyári irodájában Aradon, Nádor-utca 14. Telefon 938. 9790

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital,

Főraktár:

Éles Árminnál,

Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az uteda pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirák minők a tüdővész, a merevgörös, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivataiok, kórházak vezetőségének. E szappan olaszóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatosan.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

A szépségápolás titka a használandó
szépség szerak helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Minckeltő kipróbált jó hatású, készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcporok!!!

Próbadohoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, test-zin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1846

Rozsnyay Máltya gyógy-
szertárban Arad, Szabadság-tér.

Segolcsóbb, legjobb bevételű forrás

háztartási
szükségletek fedezésére.

Ajánlják:

Ajánlják:

Arc-krémek
Illatszerek
Kőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémekFogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Jó anyák, gondos
szülők

legjobban cselekosznak, ha gyermeküknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.Legjobb fekete v. barna
Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legzobozóbban fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ara 2, korona

Sápkórós leányok,
vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferrato Vastáplíör

E rendkívül kellemes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, alacsony és általános gyengeség esetén. Ara 1/2 literes üvegnél utasítással 3 ko.

Szőrvetelő Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alka matlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

Központi
tárolóban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára

Kalmár József
villanyszerelőArad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon berendezéseket a minden a szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikket.

Tüzifa

bükk I., II., III. és dorong, cser hasáb és dorong kapható vagyononkinti vételnél
Körösvölgyi Pál-karaktár Andrassy tér 5. Telefon 651.
Száras tölgy szőlőkaró is kapható.

9879—1914. B. m. sz. rendelet.

Hirdetmény.

A közeledő karácsonyi ünnepek a lakosság széles körében váltották ki azt az óhajást, hogy hadbavonult hozzájárulóit iránt a szokásos karácsonyi ajándékokkal leróhasza szeretetének adóját.

A tábori postacsomagforgalom kifogástalan működése szinte legyőzhetetlen akadályokkal jár ugyan, a hadvezetőség mindamellett — engedve a közkívánságnak — a harcoló katonák érdekében elhatározta, hogy a tábori postacsomagforgalmat 1914. évi december hó 5-étől 1914. évi december hó 15-éig bezárólag valamennyi csapatra kiterjedőleg a következő feltételek mellett ismét megnyitja.

1. A tábori postacsomag 5 kg.-nál súlyosabb és bármely kiterjedésben 60 cm.-nél nagyobb nem lehet.

2. A tábori postacsomagokban felszerelési és ruházati cikkek kivételével nem romló élelmiszert is lehet küldeni, mint füstölt húst, száras káposztát, szalámit, kenyér sajtot, kettészültet, káposztát, csokoládét, teát, konzerveket bádagszelencében. Ezenkívül szivar, szivarok és dohány küldése is meg van engedve.

3. A csomag lisnak a nagy távolságra és az esetleg kedvezőtlen időjárásra való tekintettel különösen tartósnak kell lennie.

Burkolatnak tehát viaszos vászont, vízhatlan szövetet vagy erős feladót kell használni.

A szövetburkolatot össze kell varrni, a ládát jól be kell szorítani. Papírburkolatot vagy papírburkolatot, továbbá törékeny feladót nem szabad használni.

4. A cím pontos és helyes legyen és magára a burkolatra legyen ráírva vagy odavarrva. Papírt címlapul nem kell használni. A cím pontos, helyes vagy elpusztuló cím az oka leggyakrabban annak, hogy a csomag vesztet dőbe megy.

A csomag feladó baloldalán a feladó nevét és lakhelyét kell megjelölni, a feladó jobb oldalára pedig ezt kell írni: „Tábori posta.”

A címszalagon a következő adatokat kell feltüntetni: a címzett család és utca név, rangfokozatát, csapattestét, az osztály megjelölését; rendeltetési hely helyett pedig a pontos számú tábori postahivatalt.

A pontos cím másolatát magába a csomagba is kell helyezni és felírni, hogy a csomag a címzés alkalmatlansága esetében is kézbesíthető legyen.

5. Tábori postacsomagokat a feladó csak saját kockázatára küldhet, mert a posta, a hadiutasok és a katonák viszonyoknál fogva és a viselkedés elvárhatatlan esetek való tekintettel a küldeménynek sem pontos, sem helyes kézbesítéséért nem vállalhat szavatosságot.

Küldő tábori kártyák hiányában, nem lehet helye a küldeménynek a katonák és a katonák számára, amint amilyen: utánvételek, kassza-kezelés, kassza-kezelés, a címzett saját kezéhez való kézbesítés, térítési elismerés kiállításai stb. Nincs megengedve az érték megjelölése sem.

Mellőzni kell továbbá nagyértékű tárgyaknak vagy pénznek a küldését is, mert ezeknek a hadbavonultak nem vehetik hasznát, elpusztulnak pedig a feladót érzékenyen megkárosíthatja. Elkallódott vagy vesztet dőbe ment tárgyakért kártérítés nem jár.

6. A postai szállításra vonatkozó szabályszertlen kell kiállítani a szállításra a szavatást kell beírni: „Saját kockázatra”. A szállítólevél szelvényén csupán a feladó nevét és lakhelyét kell megjelölni. A szállításra vonatkozó küldeményeket nem lehet távolítani, mert a szállítólevél nem kerül a címzett kezébe. A csomagban azonban levelet lehet küldeni, amilyen a címzett pontos címét is fel kell tüntetni.

7. A tábori postacsomagok díjkötelesek.

Minden csomag 60 fillér egységesen megállapított postadíjra van utalva, amely a feladó értékpapírjainak a szállítólevélre való felrakásával válik törvényszerűvé.

A kézbesíthetetlen csomagok a legényvezetőjára esnek.

8. Az a tábori postacsomag, amelynek valamelyik oldalán fogva a táborban nem lehet kézbesíteni, mert a helytelenül címzett vagy olyan csomag, amelynek címzése elpusztult és amelyben nincs meg a címzés másolata továbbá az eltűnt, elvesztett, vagy sebezett vagy beteg elpusztított címzettnek szóló csomagokat nem küldhet ki, hanem az ilyen csomagok tartalmát az osztály parancsára az erre rábízott legénynek át kell adnia egyének között osztva ki. A feladó kártérítési igényt nem támaszthat.

APRÓ HIRDETÉSEK

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

egy szobaleányt. Batthyány-utca 27. sz., földszint. 5811

A fűszerszakmában

jártas segéd azonnali belépésre kerestetik. Luttwák József, Asztalos Sándor-utca 8. 5810

ALKALMAZÁST KERES.

Kerékgyártó

uradalmakhoz ajánlik. Hubert György, Boksag (Aradmegye.) 5807

Fiatal nő

szóptató dadának ajánlik. Olm a kiadóhivatalban. 5806

Házaknál mosást

elvéllal öv. Szabó Sándorné, Orozy-u. 16. ajtó 7. 5780

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Törött gömbölyű,

zöld posztó bélésű, olaj tengelyes, fedeles, használatlan új hintó, jutányos áron eladó. Kossuth-u. 49. sz. 5800

Hópehely és rózsaburgonya elsőrendű nyírségi homoki, olcsón, házhoz szállítva kapható Rubinstein szállítónál, Arad, Minorita-palota. Telefon 188. 5809

Erdélyi szalámi és turó

Szabadság-téren, a Szentháromság-szobor mellett, holnap és a következő napokon kapható. 5808

28809 - 1914.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminiszter 8076 res. számú rendelete értelmében felhívom mindazokat, a kiknek talált, vagy egyes katonáktól beszerzett katonai ruházati és felszerelési cikkek ugyanígy katonai ruhák, takarók, láncok, kerékpár, szerszám, edény, löszerszámok, nyergesek, kézi löfőverek, kardok, löszerek, tűzszerégi lövedékek, hűvelők, stb. birtokában vannak, hogy azokat, ezen hirdetés közlésétől számított 48 óra alatt hivatalomhoz, vagy a cs. és kir. katonai állomásparaszonok-sághoz (Arad vár) szolgáltatassák be.

A fentebb felsorolt katonai felszerelési tárgyak be nem szolgáltatása, az 1878. évi V. t.-c. 365 §-ába ütköző vétséget állapítja meg és mindazok, kiknek birtokában ilyen cikkek találhatók, ugyan ezen törvényesszaksz alapján szigorúan büntetve lesznek.

Arad, 1914. november 27.

Greén

főkapitány.

28007—1914. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem hogy a m. kir. miniszterelnökség 8682—1914. sz. rendelete értelmében Arad sz. kir. város tanácsa a busz, rozsa, árpa és tengerinek, valamint az ezen terményekből örölt liszt-fajtáknak maximális árát a 28716—1914. sz. alatt f. é. dec. hó 7-én kelt határozatával megállapította, mely ármegállapító határozat hirdetésnyilvánosságra hozta.

Utalással tehát az elől hivatkozott miniszterelnökségi rendelet 8 §-ára figyelemztetem az összes helybéli liszt és terménykereskedőket, valamint a liszt és termény-árak eladásával foglalkozó kereskedőket, hogy 1914. évi december hó 10-től kezdve buszt, rozst, árpát tengerit és az ezekből előállított lisztet Arad város területén a megállapított legmagasabb áránál drágábban árulni, tilos illetve a kicsinyben, vagy részletben történő eladásnál az eladó csak olyan árakat számíthat, amelyek a megállapított, legmagasabb áraknál nem aránytalanul magasabbak.

Aki e tilalmat megszegi, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénbüntetéssel fog büntettni.

Arad, 1914. december 9.

Greén

főkapitány.

615—1914. szám.

Pályázati Hirdetés.

A Deutsch Ignác által alapított aradi i. r. árvaházban megüresedett két alapítványi hely betöltésére ezennel pályázatot hírdetünk.

Pályázhatnak 8—10 éves árva fiúk.

A felvétel iránti kérelem f. é. december hó 20 ik napjáig terjesztendő be és a kérvényhez szegénységi bizonyítvány, a kérelmező születési anyakönyvi kivonata, az elhalt szülő halotti anyakönyvi kivonata csatolandó.

Arad, 1914. december 8.

Az aradi i. r. hitközség előjárósága.

6999/1914. pm.

Hirdetmény

A „Dand József” 20000 koronás alapítvány kamatait két, az aradvárosi árvaházban nevelkedett rom. kat. vallású leány kihasználására fordítandók.

Felhívom mindazokat, kik a kihasználási segélyben részesülni szeretnének, hogy alábbi okmányokkal fellelhető kérvényeket hivatalomhoz legkésőbb folyó évi december hó 20 ig nyújtsák be; a kérvényhez csatolandó:

1. Az aradvárosi árvaház igazgatójának bizonyítványa, hogy kérvényező az árvaházban nevelkedett,

2. erkölcsi bizonyítvány,

3. a házasság kihirdetéséről, vagy annak megkötéséről szóló bizonyítvány.

Amennyiben kérvényező házasságot még nem kötött volna, úgy a kihasználási segélyösszeg a há-

zaság megkötésének igazolása után fog kiutalványoztatni.
Arad, 1914. december 4.

Varjassy,
polgármester.Legnagyobb
fűtőanyag
megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent a.

Kettős füstcsövek állandóan rak-táron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 6 korona.
3. sz. 8 korona. 6 sz. 20 korona.
Egyedül

1121

Hőnig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hőnig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” fűtőcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad. Mindenkinek ajánlhatom. Tisztelettel
Zimmermann Ignác.

Szőlőkaró

cca 10000 darab, kevésbé használt állapotban, kis tételekben is, jutányos áron

eladó.

Megtekinthető az aradi gőztégla-gyáramban, a textilgyár mellett. Pollak Sándor, Nádor-utca 14. Telefon 938. sz. 5706

A Karácsonyi és Újévi

ajándékok bevásárlása al-kalmával mindennel takaré-
skodni kell!

Dacára a nagy drágaságnak, alkal-mat nyújtok a nagyérdemű közön-ségnek arra, hogy az alant felsorolt árúkat, míg a készlet tart, feltűnő

olcsó áron

nálam beszerezhesse. Nagyobb vé-tel folytán én is olcsón jutottam hozzá, tehát olcsón adom a legjobb minőségű

Kosztüm-kelméket	Vásznakat
Férfi szöveteket	Asztalneműeket
Barchetokat	Szőnyegeket
Fianelokat	Agyterítőket
Törölköző-kendőket	stb. dolgokat.

MAUTNER R.

olcsó áruház

5705

Arad, Hunyadi-u. 1.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arcború egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapotrtra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit még fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ár 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyszert gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224